

UREDNISTVO IN UPRAVA LJUBLJANA
KNAPLJEVA ULICA 57. I
TELEFON 55-22 DO 55-28
ROKOPISI SE NE VRACAJO
IZHAJA VSAK DAN KAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODELEK LJUBLJANA
TELEFON 33-32, 33-33
POSTNI CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ST. 60 4045 08
OGLASI PO CENIKU
MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

S KONGRESA LABURISTIČNE STRANKE

Velika Britanija ne misli zmanjšati svojih oboroženih sil

zato pa bo morala zmanjšati pr. eh. rano svojega delovnega ljudstva

Margate, 29. maja. Član izvršnega odbora laburistične stranke Dalton je ob koncu današnje debate na kongresu laburistične stranke izjavil, da je nacionalizacija premogovnikov in drugih panog ključna za uspešno gospodarstvo.

Nato je prešel na resolucijo, ki govori o ustanovitvi odbora delavcev in posodajalcev, in je izjavil, da se izvršni odbor stranke strinja s posameznimi odstavki resolucije, vendar je pozval kongres, naj jo zavrne v celoti.

Dalton je obširno govoril o oboroženih silah v zvezi z britansko zunanjo politiko in o resoluciji, ki zahteva, naj se ponovno prouči britanske vojaške obveznosti, pa tudi razdelitev in organizacija oboroženih sil.

Dalton je izjavil, da je nemogoče obravnavati resolucijo o oboroženih silah pred izjavo o zunanji politiki, ki jo bo Bevin podal jutri, ter je pozval kongres, naj resolucijo zavrne, ako ne bo umaknena.

Nato je prešel na vprašanja uvoza in izvoza in je pozval kongres, naj podpre prizadevanje vlade in znanj ljudstvo z resnostjo položaja.

Ne smemo pričakovati, da bomo dobili še nadaljnje prekomorske kredite, je nadaljeval. V najkrajšem času se moramo postaviti na lastne noge. Jez med uvozom in iz-

vozom moremo premostiti samo z naglim povzemanjem izvoza, sicer ne bomo imeli potem, ko bomo porabili ameriško posojilo, ki se že itak preveč hitro troši, nobenega drugega izvoda kakor znatno zmanjšati uvoz.

O brošuri »Karte na mizo« je izjavil, da je »ena izmed cele vrste brošur«, ki jih je izdelalo vodstvo laburistične stranke zaradi propagande. Naglasil je, da je bila publikacija te brošure »v resnici popolnoma pravilno odobrena«.

Zunanje politike
Margate, 30. maja. Laburistični član Spodnje zbornice Zilliacus je izjavil na kongresu laburistične stranke ob priložnosti večerašnje debate o zunanji politiki:

»Finančni minister je podal kongresu izredno resna poročila. Rekel nam je, da se ameriško posojilo izprava in da bomo morali zmanjšati uvoz, kar pomeni znižati naš življenjski standard, razen, če bi povečali proizvodnjo, da bi plačali svoje izdajanje. Večkrat je že bil sprejet sklep, da je potrebno zmanjšati nase prehrano ali pa zmanjšati oborožene sile, ker moramo imeti več delovne sile, če hočemo trgovati z ostalim svetom, vztrajajo pa na tem, da vzdržujemo vojaške sile v inozemstvu, kar pomeni zmanjšati prehrano v državi. Zelo težko bomo prepričali gospodinjice in delavce v državi da je zares potrebno še večje odrekanje.«

Zilliacus je nadalje rekel, da mora kongres sprejeti svoj sklep, ker so konservativci že sprejeli svojega.

O položaju na Srednjem vzhodu je Zilliacus rekel, da se more urediti samo s sporazumom vseh štirih velisil, s pomočjo nadzorstva ZN nad morskimi ožninami, ne samo Dardanelami, temveč tudi Sueskim prekopom.

Konferenca je sprejela resolucijo nacionalnega sindikata rudarjev, odklonjena pa je bila resolucija o delovni sili, v kateri se je poleg drugega zahtevala ustanovitev odbora delavcev in posodajalcev. Izid glasovanja o resoluciji glede oboroženih sil je bil naslednji: za vladno politiko 2357, proti vladni politiki 1109.

Prvi poraz izvršnega odbora

Margate, 28. maja. (UP) Na letni konferenci laburistične stranke v Margatu je doživel izvršni odbor stranke prvi veliki poraz, ko je konferenca z 2310 glasov proti 598 sprejela resolucijo, ki ji je izvršni odbor nasprotoval in ki zahteva takojšnjo uvedbo enakih mezd za enako delo pri moških in ženskah v državni službi.

Zunanje politike

Zilliacus je nadalje rekel, da bo kongres pomagal vladi s sprejetjem resolucije, s katero se bo laburistična stranka zavezala, da bo izpolnila svoje obljube in pomagala ZN.

Zilliacus je na koncu opozoril, da je vlada na isti način kakor prej v Spodnji zbornici izjavila, da je obvezna vojaška služba nujno potrebna in da bo sedaj navedla iste razloge v prid podpore svoje politike. Miru pa ne bodo ustvarili strokovnjaki, visoki funkcionarji in torijevci, marveč preprosti ljudje.

Za Zilliacusom so tudi ostali delegati — kritiki in nasprotniki vladne zunanje politike — poudarjali vlogo, ki jo mora igrati Velika Britanija pri podpiranju ZN. Trdili so, da ni nobenega opravičila za to, ker se laburistična vlada poslužuje politike sile.

Predložena je bila tudi resolucija, ki zahteva umik britanskih čet iz Grčije. Politika laburistične vlade v Grčiji se označuje kot nadaljevanje torijske politike.

Izjava društva za britansko-sovjetsko prijateljstvo

London, 29. maja. (Tass) Londonški »Daily Worker« prinaša izjavo

društva britansko-sovjetskega prijateljstva, ki odgovarja na sklep konference izvršnega odbora, da člani laburistične stranke ne morejo sodelovati pri društvu britansko-sovjetskega prijateljstva. Med drugim je v izjavi rečeno: Izjava, da je delo za društvo britansko-sovjetskega prijateljstva komunistična propaganda, je nesmisel. Društvo obstoja zato, ker misli, da se lahko člani vseh strank prepričajo, da je mir na vsem svetu temeljna potreba.

Prav tako je v izjavi rečeno, da ima društvo demokratičen pravilnik, po katerem se funkcionarji društva volijo vsako leto. Članstvo v društvu pa je dovoljeno vsakomur.

London, 30. maja. Kakor poroča Reuter, namerava društvo anglo-sovjetskega prijateljstva izvesti kampanje v znamenju protesta zaradi sklepa letne konference laburistične stranke, s katero je laburistom prepovedano vstopati v to društvo, v katerem so — po izjavi nekoga zastopnika društva — predstavniki vseh strank, ki težijo k temu, da se okrepi prijateljstvo med ZSSR in Anglijo.

Sodelovanje socialistov in komunistov v Norveški

Oslo, 20. maja. List »Arbeiderbladet« objavlja odgovor norveške socialistične stranke na ponudbo o enotnosti, ki ji jo je poslala Komunistična partija Norveške. Socialistična stranka je v svojem odgovoru pristala na enotnost in je izjavila, da se bo udeležila kongresa, na katerem se bo združitve objavila.

Protidelavska zakonodaja tudi v Avstraliji

Camberra (Avstralija), 30. maja. Parlamentarna skupina laburistične stranke je sprejela predlog zakona, ki določa težke kazni za poizkus ustavitve dela pri gradnji terenov v centralni Avstraliji za preizkušnje raketnih bomb za potrebe britanskega imperija. Ta zakon je grožnja za delavske sindikate, ki so se uprli gradnji teh terenov.

De Gasperi skuša sestaviti vlado ene same stranke

Rim, 30. maja. (Tass) Krščansko-demokratska stranka je pričela po 15 dneh, kolikor že traja kriza italijanske vlade, sestavljati lastno enostrankarsko vlado, v kateri bodo verjetno »neuspešni strokovnjaki«.

Po neuspešnem poskusu likvidacije trostrankarskega sistema z vzpostavitvijo »nacionalne solidarnosti« in »široke koncentracije« je krščansko-demokratska stranka bila pred izbiro: ali kabinet treh strank, v katerem bi bili predstavniki ostalih strank in celo »specialisti«, ali pa opustitev sistema treh strank, ki bi pomenila kršitev demokratičnega izražanja volje večine italijanskega ljudstva.

Vodstvo in parlamentarna skupina krščansko-demokratske stranke sta izrazila na skupnem sestanku dne 27. maja »popolno zaupanje« De Gasperiju.

»Il Popolo«, glasilo krščansko-demokratske stranke piše v uvodniku:

Madžarske banke pod državnim nadzorstvom

Budimpešta, 29. maja. Na svoji večerašnji seji pod predsedstvom namestnika ministrskega predsednika Marcusa Rakossyja je vrhovni gospodarski svet sprejel predlog, da se banke I. kategorije, ki jih je 13, takoj postavi pod državno nadzorstvo. O predlogu je razpravljali ministrski svet na svoji današnji seji. Po predlogu vrhovnega gospodarskega sveta bo poslan finančni minister v omenjene banke po enega vladnega komisarja, ki bo skrbel, da bo njihovo premoženje ostalo nedotaknjeno. Delnice bank, ki bodo postavljene pod državno nadzorstvo, je treba do 15. junija prijaviti pri centralni denarnih zavodov, za inozemske delničarje znaša ta rok za prijavo do 1. septembra, prijavo samo pa je treba izvršiti pri madžarskih predstavnikih v inozemstvu.

Vrhovni gospodarski svet je sklenil povabiti na svoje prihodnje seje predstavnike sindikatov in kmetov, ki naj bi želje delovnega ljudstva izrazili neposredno pred vrhovnim gospodarskim svetom.

Novočenje razseljencev za ceneno delo v prekomorskih deželah

Moskva, 30. maja. Kakor poroča »Krasnaja zvezda« v članku pod naslovom »Nevarna igra«, so okupacijske oblasti zapadnih con Nemčije pričele razporejati razseljence, ne da bi videli v njih ljudi, ki imajo pravico do samostojnega odločanja o svoji usodi. V članku se navaja poročilo lista »Weltpresse«, glasila britanskih okupacijskih oblasti v Nemčiji, da se po vsej Nemčiji izvaja popisovanje stotisočev razseljencev za delovno silo v Veliki Britaniji. Britansko ministrstvo za delo je poslalo v Nemčijo posebne uslužbence, kjer bodo odprli posebne pisarne za popisovanje. Te pisarne bodo odprli tudi v Avstriji. Poleg tega igrajo britanske oblasti vlogo izvoznika in pošiljajo razseljence v države, ki potrebujejo ceneno delovno silo. Tako je britanska »misija«, ki jo vodi neki Seigner, ki se je med vojno boril na strani Nemcev proti Združenim narodom, že zbrala za Brazilijo 300 sovjetskih državljani-ov iz nekega taborišča za razseljence. Pripravljajo tudi prevoz razseljencev v Argentino.

Tudi v ameriški in francoski okupacijski sili so pisarne za nabiranje delovne sile med razseljenci. Te francoske pisarne so v Innsbrucku in zbirajo v prvi vrsti »prostovoljce« za tujsko legijo. V načrtu imajo tudi odposiljanje razseljencev na delo v Maroko. Kanado in druge prekomorske države. V ameriški coni nabira predstavnik »Mednarodne pomoči za razseljence« Rose mladence in dekleta, stare od 14 do 16 let, da jih pošljejo v Ameriko.

Repatriacija Poljakov iz Afrike

Varšava, 30. maja. V Varšvo je prispela delegacija Poljakov iz Južne in Vzhodne Afrike, da bi razpravljala o repatriaciji 17.000 Poljakov iz Afrike, med katerimi je tudi mnogo mladine, žensk in otrok, ki so tja prispeli med vojno. Na vrnitev iz Južnoafriške unije čaka tudi 400 poljskih otrok.

Izzivanje članov ameriške vojaške misije v Bolgariji

Uradno poročilo bolgarske vlade

Sofija, 30. maja. O nedavnem incidentu v izletniški koči »Aleko« na Vitoši je bilo izdano tole uradno poročilo:

Predsednik vlade Georgij Dimitrov je pozval 25. t. m. v svoj kabinet namestnika ameriškega političnega predstavnika Hornerja in sicer zaradi incidenta, ki se je pripetil 18. maja v izletniški koči »Aleko« na Vitoši. Ameriški polkovnik Struman in zdravnik ameriške misije dr. Blagoje Angelov sta govorila v tej koči proti politični ureditvi v Bolgariji, proti bolgarski vladi in proti Sovjetski zvezi ter sta se pričela prepričati za razburjenimi obiskovalci izletniške kočice. Pri tem sta drzno žalila vlado in snela s stene sliko predsednika vlade.

Predsednik vlade je najresneje opozoril Hornerja, da vlada takega izzivanja ne more pustiti nezakovanega. Sporočil je, da bo zdravnik misije kot bolgarski državljan aretiran in izročen sodnim oblastem. Kar se tiče polkovnika Strumana, sta radi tega nastopa njegovo bivanje in služba v Bolgariji nezaželena glede na prijateljske odnose med obema državama.

Horner je izrazil svoje obžalovanje zaradi incidenta in izjavil, da bo o tem takoj obvestil generala Robertsona, ker pripada polkovnik Struman ameriški vojaški misiji.

Na željo Hornerja je predsednik vlade sprejel naslednjega dne Hornerja in generala Robertsona. General Robertson se je osebno informiral o incidentu in izjavil, da omenjeni osebi

Razprava o bolgarski ustavi

Sofija, 29. maja. Veliko narodno sobranje je nadaljevalo z razpravo o načrtu nove ustave. Govorila sta dr. Mihajlo Genovski, predsednik kluba poslancev bolgarske kmečke in delavske narodne zveze in Evgenij Milcev, predsednik kluba poslancev bolgarske delavske socialno-demokratske stranke. Govornika sta obrazložila stališče svojih strank in parlamentarnih krogov ter izrazila njihovo soglasnost z načrtom ustave.

Veliko narodno sobranje je nato izvolilo za novega podpredsednika Rajka Damjanova namestu Geneva, ki je bil imenovan za pooblaščenega ministra Bolgarije v Romuniji.

Maršal Tito predsedniku vlade LRS

Najprisrčneje se zahvaljujem vladi in Vam za čestitko, ki ste mi jo poslali ob mojem rojstnem dnevu.

JOŠIP BROZ-TITO

Delovno ljudstvo Jugoslavije izraža španskemu ljudstvu svojo solidarnost

Na poziv Svetovne sindikalne federacije sindikalnim in ostalim demokratičnim in naprednim organizacijam vsega sveta, da politično in gnotno podpro junaško borbo baskijskih in ostalih delavcev Španije, ki so se uprli krvavemu fašističnemu režimu generala Franca, so se odzvali tudi Enotni sindikati Jugoslavije in njihove organizacije.

Delovno ljudstvo Jugoslavije, ki spremlja junaško borbo španskega naroda za njegovo osvoboditev izpod jarma fašističnega režima in najzvestejšega Hitlerjevega hlapca Franca, ob tej priliki ponovno manifestira svojo solidarnost z junaškim španskim proletariatom; v vrstah vseh demokratičnih in naprednih sil v svetu izraža svojo voljo, da mora tudi španski narod uživati plodove skupne borbe vsega naprednega sveta proti fašizmu. Ta enotna volja in strnjnost vseh sil, ki so se borile za dokončno zmago demokracije in miru, daje španskemu narodu trdno oporo v njegovi pravični borbi in mu zagotavlja, da je njegova borba proti Francovemu fašizmu borba vsega resnično demokratičnega sveta proti ostankom fašizma, proti žariščem nove vojne in

imperialističnemu zaslužjevanju narodov.

Delavski razred in vse delovno ljudstvo izraža svojo solidarnost junaškemu španskemu proletariatu z materialno pomočjo, z denarnimi akcijami, ki jih je organiziral Centralni odbor Enotnih sindikatov Jugoslavije. Tako so že mnoge sindikalne organizacije po vseh krajih Jugoslavije organizirale pobiranje denarnih prispevkov, ki jih pošiljajo »Fondu za pomoč španskemu proletariatu«. Po podatkih glasila Enotnih sindikatov Jugoslavije »Rada« je bilo v prvih dneh nabranih 214.298 din.

Toda ne samo z materialno pomočjo — predvsem tudi z moralno-politično podporo bo delovno ljudstvo Jugoslavije podprlo junaško borbo španskega proletariata. Kakor je naš delovni človek vedno vstal proti vsakemu nasilju fašističnega, imperialističnega zaslužjevanja, prav tako tudi danes ob novih nasiljih Francovega fašizma nad španskim ljudstvom protestira proti krvavemu divjanju fašizma v Španiji in zahteva, da tudi špansko ljudstvo uživa plodove skupne borbe proti fašizmu.

Priprave za „Teden matere in otrok“

Priprave za Teden matere in otroka so v polnem teku. Tako v industrijskih kot v podeželskih centrih. Nasa ljudska oblast in množične organizacije se danes bolj kot kdaj koli zavedajo pomena taknega tedna. Zato hočejo še posebno poudariti s konferencami, razstavami, predavanji, obiski itd. vlogo matere in njenega otroka in javnem in zasebnem življenju. Prikazati hočejo skrb ljudske države za matere vzgojiteljice, gospodarske, kulturne in politične delavce in za njenega otroka kot najdragocenejši zaklad nove družbe. Tako so v Dolnji Lendavi napravili kar poseben načrt, ki ga bodo v Tednu matere in otroka tudi izvedli.

1. junija bodo imele članice AFŽ okrajno konferenco z referatom: Vloga in naloge žene v gospodarskem planu. Istega dne bo otvorilna okrajna razstava, ki bo prikazala skrb oblasti in množičnih organizacij za mater in otroka. Med tednom bodo vzgojna, zdravstvena in gospodarsko-politična predavanja. Člani množičnih organizacij bodo okrasili grobove padlih partizanov in borcev RA, ki so pomagali z borci JA ustvarjati slovenski materi in njenemu otroku

boljše življenjske pogoje. Obiskali bodo tudi otroke padlih ali umrlih borcev za svobodo. Mesini OF, AFŽ in sindikati bodo skupno organizirali kulturno prireditve, katere dohodki so namenjeni počiniskim kolonijam in centralnemu protituberkuloznemu domu za otroke. Sodelovali pa bodo tudi pionirji z družabnim večerom.

Prav tako se pripravljajo za Teden matere in otroka v Murski Soboti. Pripravljali sestanki, na katerih so sodelovali zastopniki oblasti in množičnih organizacij, so končani. Našli dela je sestavljen, sodelavci dobesni. Organizirana bo okrajna razstava, razstave po šolah, v okviru ljudske univerze bodo v mestu kot po vseh prireditvah. Posebno dobro bo organiziran pionirski dan.

Tako bo v Dolnji Lendavi in Murski Soboti, v vsem Prekmurju. Naj ne zaostanejo za Prekmurjem še industrijski centri: Jesenice, Trbovlje, Trzin, Maribor, Celje in Ljubljana. Teden matere in otroka mora postati začetek množičnega zanimanja za mater in otroka, mora postati začetek množičnega ustanavljanja šolskih domov igre in dela, materinskih domov itd.

V Washingtonu razpravljajo o možnosti separatnih pogodb z Nemčijo in Japonsko

New York, 30. maja. Po govoru bivšega predsednika ZDA Hooverja, v katerem se zavzema za to, da bi ZDA sklenile separatne mirovne pogodbe z Nemčijo in Japonsko, se je zvedelo, da so visoki funkcionarji v Washingtonu še pred tem razpravljali o možnosti sklenitve separatnih mirovni pogodbe. Nadalje poročajo, da sta predsednik Truman in zunanji minister Marshall resno proučevala

ta Hooverjev predlog. Zvedelo se je tudi, da se je Hoover pred predložitvijo tega predloga razgovarjal s predsednikom Trumanom, ki je odobril njegov predlog, čeprav je Hoover predlog v nasprotju z načeli ZN in deklaracijo ZN iz meseca januarja 1942, s katero so se ZDA zavezale, da ne bodo sklenile nobene separatne mirovne pogodbe z Nemčijo.

Dr. Vilfan stalni delegat pri organizaciji ZN

New York, 28. maja. Nov stalni delegat FLRJ pri organizaciji Združenih narodov pooblaščen minister dr. Vilfan je uradno obiskal generalnega sekretarja ZN Trygve Liea in mu izročil svoje poverilnice.

Zastopnik Jugoslavije v palestinski komisiji

Beograd, 30. maja. Za predstavnika Jugoslavije v komisiji Varnostnega sveta za ugotavljanje dejstev o Palestini je imenovan Vladimir Simić, predsednik Zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ, za njegovega namestnika pa dr. Jože Brilej.

Trgovinski sporazum s Finsko

Beograd, 30. maja. Zadnje dni so bila v Helsinkih trgovinska pogajanja med predstavniki FLRJ in republiko Finsko. Razgovori so potekali v prijateljskem duhu z željo, da bi se razvili med obema državama medsebojni odnosi in utrdile trgovinske zveze. Pogajanja so se končala 28. maja v Helsinkih, ko je bil podpisan sporazum o izmenjavi blaga in plačevanja.

Iz komisije za mirovno pogodbo z Avstrijo

Dunaj, 29. maja. Na večerašnji seji komisije za izdelavo mirovne pogodbe z Avstrijo so izmenjali mnenja o členu 42. predloga mirovne pogodbe, ki se nanaša na kompenzacijo premoženja zaveznih držav. Sovjetski delegat se je uprl prizadevanju ameriškega delegata, kateremu sta se pridružil francoski in britanski delegat, naj se komisija povrne na obravnavanje smernic dela odbora strokovnjakov, in je vztrajal na tem, da naj komisija takoj prične razpravljati o petrolejskih vrelcih.

Sporazum je za Finsko podpisal minister za trgovino Takki, za Jugoslavijo pa pomočnik ministra za zunanjo trgovino Crnobrnja.

Tovariš, tovarišica, ali si že redni podpornik Socialnega fonda?

PAVELIČEVI POMAGALI IN VOJNI ZLOČINCI PRED SODIŠČEM

Slavko Kvaternik je proglasil v Paveličevem imenu „NDH“ in pregovoril dr. Mačka, naj vpliva na hrvatsko ljudstvo, da bi priznalo izdajaisko in zločinsko ustaško oblast

Kvaternikove in Mačkove zveze s Hitlerjevimi agenti in vojuni

Zagreb, 30. maja.

Kakor je bilo objavljeno, se je večeraj pričela v Zagrebu sodna razprava proti več vodilnim ustaškim vojnim zločincem. Obširna obtožnica navaja med drugim:

Obtoženi Kvaternik Slavko, Paveličev prvi in najzvestejši sodelavec, njegov namestnik kot tzv. državnega po-glavjarja, minister za domobranstvo, poveljnik oboroženih sil, vojskovodja, doglavljen, ustaški krilnik, komandant poveljnovega glavnega štaba, predsednik ekonomskega sveta ministrov ter član Sabora je bil središče ustaške organizacije v državi in sicer takoj po odhodu Paveliča v emigracijo l. 1929. Po svoji ekspozituri v Avstriji je bil v tesni zvezi s Paveličem, Mačkom in je svojim somišljenikom posiljal ustaške letake in drugo propagandno gradivo ter obvestila in navodila za ustaško delo v državi. Že leta 1932. je prodiral v Italijo skupno s Paveličem vojaške načrte, kako bi izvedel s pomočjo fašistične Italije in v zvezi z vojno med Jugoslavijo in Italijo, o kateri je Mussolini rekel Paveliču, da je neizbežna, razdelitev Jugoslavije, da bi prevzeli ustali pod pokroviteljstvom fašistične Italije oblast v Hrvatski, Bosni in Hercegovini. Istega leta se je sestel s Paveličem v Berlinu, kjer so sprejeli sklep o organizaciji ustaških emigrantov v inozemstvu in o njihovem vojaškem vezbanju pod vodstvom fašističnih instruktorjev.

Mačkovo društvo »Skaut« je Kvaternik organiziral po vojaško, vzgajal mladino v ustaškem duhu in oboroževal družinske člane. Vodil je ustaško skupino »Matija Gubec« in jo podpiral.

Ves ta čas je bil obtoženi Kvaternik v stalnem stiku z dr. Mačkom in je imel konference z reakcionarnimi predstavniki HSS, proti čemer ni Maček nesar ukrenil. Sam Maček je pošiljal predstavnike HSS h Kvaterniku z raznimi vprašanji. Ta Mačkova politika se je popolnoma ujemala s splošno politiko, da se država spremeni v fašistično, in da se Jugoslavija vrstvi v sklop držav osi. To je bila politika vlade Cvetković-Maček.

Da bi omogočil odpor našega ljudstva, je Kvaternik l. 1941. izpolnjeval vse naloge nemških agentov in vojnih. Kvaternik je imel s temi agenti sestanke, na katerih so bili navzoči tudi visoki funkcionarji hrvatske banovine, ljudje, ki jim je dr. Maček popolnoma zaupal: dr. Lamer, dr. Ivica Frković, dr. Košak in dr. Debelič. Tedanji podpredsednik vlade dr. Maček in ban hrvatske banovine eta prejela od Lamerja, Frkovića in Debeliča poročila o teh konferencah, vendar nista nesar ukrenila, da bi onemogočila to izdajaisko in vojnusko delovanje.

Tudi Maček sam je bil v stalnih stikih z gestapovcem Wesenmayerjem in se je z njim pogajal. V tistih dneh je Kvaternik skupaj z Wesenmayerjem sestavljal in poslal Hitlerju spomenice, v kateri ga prosi, naj pomaga ustašem priti na oblast. Kvaternik je bil neprestano v stikih z mnogimi zastopniki HSS, ki so se popolnoma strinjali z njegovim izdajaiskim delom, in je poslal ustaškega izdajalca Vladimira Krena v Gradec, da bi izdal Nemcem važne vojaške tajnosti o letalstvu in letališčih.

Po vdoru fašistov v našo državo sta Kvaternik in ostalo ustaško vodstvo usmislila svoje izdajaisko delo k rušenju morale in odporniškega razpoloženja med ljudstvom in v vojski, pri čemer ju je odkrito podpiral Maček. V tistih dneh je Maček S. aprila pozval po zagrebškem radiu hrvatski narod, naj opusti vsak boj in se vda okupatorju. V trenutku, ko so nemške okupacijske čete vkorakale v zagrebška predmestja, je Kvaternik na Markovem trgu v Paveličevem imenu proglasil NDH. Maček je skupaj z inž. Kosutičem sestavljal proglaš, v katerem poziva vsa hrvatski narod, predvsem pristaje HSS, naj se pokore novi oblasti in iskreno sodelujejo z novo vlado. Istega dne je Kvaternik sporočil Hitlerju, da je na zakonit način prevzel vodstvo iz rok podpredsednika jugoslovanske vlade dr. Mačka.

Glavna sila in opora Kvaterniku in ustaški oblasti je bila v tej dobi Mačkova Hrvatska meščanska in kmečka zaščita, ki je na vsem ozemlju Hrvatske razorožila jugoslovansko vojsko, opravljala policijsko službo in štiti ustaško oblast, ropala vojaška skladišča, oboroževala svoje formacije in se takoj v celoti in vdano postavila v službo ustašem in okupatorju.

Kvaternik si je prizadeval, da bi dobil od Nemcev čim več orožja. Najprej je dobil orožje za 30.000 ljudi, nato pa za 100.000.

Kvaternik je bil poleg Paveliča glavni pobudnik vojaških ukrepov zoper narodno osvobodilno gibanje.

Kot poveljnik oboroženih sil NDH je Kvaternik odgovoren za neštivilne strašne kazenske ekspedicije.

Ustaška klika je pristopila k trojne-mu paktu in paktu proti kominterni ter je v decembru l. 1941. napovedala vojno Veliki Britaniji in ZDA. Vlada NDH je poslala na vzhodno fronto tako zvano hrvatsko legijo, ki se je borila v sestavi nemških enot.

Polet l. 1942. sta začela Pavelič in Kvaternik pošiljati vojaške na vežbo v Nemčijo in Italijo.

Posebno je obtoženi Kvaternik odgovoren za zločinsko množico in prisilno pošiljanje našega ljudstva na nemško delo v Nemčijo.

Kvaternik je odgovoren tudi za to, da je bilo na Hrvatsko preseljenih okrog 20.000 Slovencev, iz Hrvatske v Srbijo pa nad 200.000 Srbov.

Kvaternik je bil tudi na čelu državnega gospodarstvenega poverništva, ki je prepustilo Nemcem in Italijanom

velikansko gospodarsko bogastvo naše dežele (rudnike bauksita, železno industrijo, vrtele nafte, »La Dalmatiennes«, Standard Oil itd.).

V septembru 1943 so bila pogajanja med Kosutičem, Kvaternikom, Paveličem in njegovimi delegati ter mačkoviči za sestavo nadstrankarske vlade. Mačkoviči so ponujali svojo drugo garnituro za vstop v vlado, priznanje Nemčija in izjave lojalnosti nasproti Nemcem. Ta poskus izdajaiskega dela bi bila šesta vodstva HSS, da bi se rešila fašistična tvorba NDH in preprečila osvoboditev naših narodov, je propadel. Zato je vodstvo HSS stopilo v stik z nemškim pooblaščenim generalom Gleisem von Horstenauem, agentom Abwehra Marijem Maričićem in po njem z obtoženim Kvaternikom. Kvaternik, ki je na vsak način hotel rešiti NDH, je z obema rokoma sprejel kombinacijo vodstva HSS.

Tem akcijam so sledile ob koncu l. 1943. kot logična posledica še na daljnje akcije Mačka, Kosutića in njegove skupine. Pogajajo se z gestapovskimi agenti Klemenom, Gleisem in Kronholzem, nacističnim predstavnikom v Nedičevi Srbiji, in končno sodelujejo pri pripravah za udar Vokić-Lorković, ki naj bi pripeljal do nove okupacije naše dežele in spravi NDH pod okrilje in zaščito zapadnih imperialistov.

Paveličev finančni minister dr. Vladimir Košak

Obtoženi dr. Košak Vladimir je kot član HSS v dobi hrvatske banovine večkrat potoval v inozemstvu, bil v stikih z ustaškimi emigranti in z ustaškimi zločinci Mladenom Lorkovićem, Vilkom Rigerjem in Paveličem.

Kot pomočnik ministra za narodno gospodarstvo in pozneje kot finančni minister je bil neposredni organizator sistematičnega ropanja po Hrvatski ter Bosni in Hercegovini. Že kot državni sekretar, nato pa kot finančni minister je posvečal posebno pozornost uradu za gospodarsko obnovo »Ponovac«, ustanovi, ki je upravljala naropano premoženje pobitih in preganjanj Židov, Srbov in ostalega prebivalstva. Premoženje »Ponovec« je uporabljal za kritje okupacijskih stroškov, za ustaške in domobranske enote in za terorišni aparat NDH, največ pa za bogatitev Paveliča in ostalih ustaških zlatarjev, a tudi zase.

V prvi polovici julija 1943 je bil dr. Košak imenovan za poslanika na Madžarskem, nato pa za poslanika NDH v Nemčiji. Pod Košakovim vodstvom je poslanstvo v Berlinu nadzorovalo delovanje, ki so bili iz naše dežele nasilno odpeljani na delo v Nemčijo. Sodeloval je pri pogajanjih med Paveličem, Kosutičem, Lorkovićem, Androsom, Mandičem in Torbarjem o sestavi skupne vlade, v katero naj bi vstopili tudi zastopniki Mačkove klike. Košak in Lorković eta zahtevala, naj Mačkoviči stopijo v vlado s svojo 1. garnituro. Že itak majhno oblast, ki mu jo je pustil okupator, ni hotel Pavelič deliti z nikomer, tudi ne z Mačkovo skupino. Zato je prekinil pogajanja, Košak pa je izvajal pritisk na Paveliča, da bi pogajanja nadaljeval.

V drugi polovici l. 1944. je bilo že jasno, kakšen bo izid vojne. Ustaško mačkoviški zločinci so začeli delati razne kombinacije, Pavelič, Lorković, Vokić in Košak so kot zastopniki Ustashe, Kosutič in Faroldi pa kot zastopniki Mačka in njegove skupine pod pokroviteljstvom šefa Abwehra v NDH pooblaščenega generala Gleise Horste nava izdelali načrt, po katerem bi Nemce razorožili in poslali v Nemčijo, Mačkova skupina pa bi prevzela oblast s sodelovanjem zmernih ustašev. Nato bi se od Angležev in Amerikanov za prosila pomoč.

Udar ustaško-mačkove klike naj bi pred svetovno javnostjo in pred ljudstvom napravil vtis, da bo NDH prešla v roke »demokratskih elementov«, na drugi strani pa naj bi dobili kakršno koli legitimacijo za možnost pogajanj z zavezni ki ljudje, ki so med vso vojno sodelovali s fašistično Nemčijo in Italijo. Ta udar bi bil samo na videz naprejen zoper ustaše in Nemce. Vse je imelo za cilj, da bi NDH zagotovil obstanek in da bi se vtihotapila v blok zavezniških držav, s čemer bi bili zaščiteni Pavelič in ostali ustaški zločinci in ustaški izdajalci.

Pri teh zločinskih kombinacijah je imel obtoženi Košak vodilno vlogo.

Paveličev zunanji minister dr. Alajbegović

Obtoženi dr. Alajbegović je bil od januarja 1942 do maja 1943 konzul v Monakovu, kjer je razširil svoje delovanje predvsem med našimi delavci, ki so bili prisilno odpeljani v nemške tovarne. Da bi utrdila tudi že med pristajali omajani položaj, sta Pavelič in ustaška vlada ustanovila ministristvo za pomoč prizadetim krajem. Minister je postal Alajbegović, ki je bil kot musliman za ustaške načrte prikladna osebnost, ker je bilo med begunci največ muslimanov, katerih kulturno zastolost in neinformiranost so ustaši v veliki meri zlorabljali. Namen te politike je bil privabiti čim večje število muslimanov v ustaške in okupatorske vojaške enote in na delo v nemške tovarne.

V maju 1944 je postal obtoženi Alajbegović zunanji minister v ustaški vlad. Pod njegovim vodstvom so pomnožili politično obveščevalno službo v inozemstvu, posebno v Argentini, kjer sta se ustaška agenta Fraisman in Valenta trudila organizirati ustaško gibanje med izseljenici v Ameriki in okrepiti fašizem. Iz tajnega fonda je podpiral ljudi, ki so opravljali v inozemstvu posebne akcije v korist NDH. Tako je dal v začetku l. 1945. 10.000 švic. frankov Vančič Mihajlovu, ko je po-

toval po nalogu Nemcev v Makedonijo. Denarno podporo je dal tudi dr. Kabaušu, ki ga je Pavelič poslal spomlad l. 1944. v Švico, da naveže stike z Angloameričani, in uradniku zunanjega ministrstva Vrljički, ki ga je poslal Pavelič ob koncu l. 1944. na Španjolsko in Portugalsko, da bi prisel tam po cerkvenih krogih v stik z Angloameričani.

Spomlad l. 1945. je pri načrtu, da bi Maček postal osrednja politična osebnost na Hrvatskem in da bi njemu in kralju Petru novi okupatorji izročili oblast, je aktivno sodeloval. Pogajal se je tudi z zaslopniki tako imenovanega narodnega odbora Slovenije, ki so predlagali Paveliču združitve vseh sil za boj zoper narodno osvobodilno gibanje. Pred zlomom NDH se je udeležil pogajanj med Paveličem, dr. Stepincom in Mačkom, predvsem o odhodu Mačka iz države. Ko je tehnično pripravil Mačkov beg, je ustaški minister Bulak obiskal Mačka in mu izročil tisoč zlatnikov, ki jih je Pavelič na zadnji seji ustaške vlade zahteval za Mačka.

Ko je bil že konec NDH, je po svojem begu v tujino skušal združiti ustaše, mačkove in četnike za boj zoper naše narode in novo Jugoslavijo.

Podpredsednik Paveličeve izdajaiske vlade

Obtoženi dr. Osman Kulenović je kot podpredsednik Paveličeve vlade že od aprila 1941 razvil široko politično aktivnost po vsej Bosni in Hercegovini, posebno med muslimani, da bi jih pridobil za ustaško gibanje.

V novembru l. 1941. je postal pooblaščen poslanik ustaškega zunanjega ministrstva. Za svoje delo v korist fašizma je dobil odlikovanje »Vele-reda krune sa zvijezdomc«.

Paveličev vojni minister

Obtoženi Nvratil Friderik Miroslav je po ustanovitvi NDH postal načelnik štaba Paveličevega letalstva. Od sredine oktobra 1941 do konca 1943 je bil vojaški ataše NDH v Bukarešti, avgusta l. 1943. je postal minister za oborožene sile NDH. Dne 18. oktobra 1943 je sodeloval pri sestavi zakonske odredbe o represalijah, po kateri je bilo obsojenih na smrt več sto hrvatskih rodoljubov in je bila kazen tudi izvršena.

Inspektor izdajaiskih Paveličevih oboroženih formacij je bil do aprila 1944, nato pa je bil poslanik NDH pri kvislinski vladi v Bukarešti. Ko je Rdeča armada osvobodila Romunijo,

Zasiševanje obtoženca Slavka Kvaternika

Prvi je bil zaslišan obtoženi Slavko Kvaternik, ki je na vprašanje predsednika izjavil, da se čuti krivega in da je vse izpovedbe v preiskavi podal protovoljno. Paveliča pozna že od l. 1903., Mačka pa je spoznal še prej. Pred odhodom v inozemstvo ga je Pavelič obiskal in povedal, kaj namerava. Pavelič mu je rekel, da odhaja v inozemstvo v sporazumu s seljačko stranko oziroma dr. Mačkom.

Obtoženi Kvaternik je bil v središču ustaške organizacije v domovini in je skupaj z drugimi izdajalci pripravljati tla za nemško okupacijo. Povezan je bil z dunajsko ustaško skupino Sarkotičem, Perčevićem in Perčecem, ki so mu dajali navodila. — Tesno je sodeloval z Mačkom in reakcionarnim vodstvom bivše HSS. Dunajska ustaška ekspozitura mu je omogočila prvi obisk v l. 1932. ali 1933. pri Paveliču v Italiji. Takrat je zvedel od Paveliča, da si želi Mussolini samostojne hrvatske države. Obtoženi sam je bil prepričan, da bo samostojna hrvatska država lahko obstajala samo tedaj, če bo pod okriljem Nemcev.

Obtoženi je nato pripravoval o svojih sestankih s Paveličem in o ustanavljanju vojnuske organizacije »Uzdanic« v l. 1936. Po njegovih besedah je bil cilj te organizacije ustanovitev samostojne hrvatske države. Ta organizacija je imela svoje glasilo »Hrvatski narod«, v katerem je objavljali svoje članke.

Tožilec: Ali ste izdajalec hrvatskega naroda?

— Lahko bi to rekel.

Nato je postavil predsednik obtožencu nekaj vprašanj o Mačkovem društvu »Skaut«.

V začetku trdi obtoženci, da je bilo to Mačkovo kulturno društvo, ko pa mu nato predloži dokumente, prizna, da je bila ustaška organizacija, ki so jo ustanovili Mačkovi ljudje in ki so jo nato izročili njemu z Mačkovim dovoljenjem.

Obtoženi je podpiral člane terorišne ustaške organizacije »Matija Gubec«, ki jo je takoj po proglatvi NDH javno pohvalil, da so v njej njegovi najboljši in najzvestejši ljudje. Ta izjava je zbudila smeh v dvorani.

Predsednik: Ali ste se pozneje pre-pričali o nasprotnem?

Na predsednikovo vprašanje pravi, da je verovaj v posteno politiko Nemcev nasproti Hrvatom.

Ta izjava je zbudila smeh v dvorani.

Predsednik: Ali ste se pozneje pre-pričali o nasprotnem?

Obtoženci: Da, že v prvi polovici l. 1942.

Javni tožilec: Prav imate, proti njihovi volji niste mogli nesar storiti. Vse, kar so zahtevali, ste storili. Zahtevali so, da morajo legije na vzhodno bojišče, pa so odšle. Ali ste pobijali hrvatsko ljudstvo za te Nemce, ko je rušilo proge? Ali so se ta-

se je vrnil v Zagreb, kjer je postal predsednik odbora za vojno mobilizacijo.

Bivši generalštabni oficir avstrijske vojske

Obtoženi Ivan Perčević je bivši generalštabni oficir avstrijske vojske. Takoj po zlomu Avstro-Ogrske je na Dunaju zbral pristase za obnovitev haabsburške monarhije. Svojo skupino je povezal z ljudmi istega mišljenja na Hrvatskem, posebno s Paveličem in Kvaternikom, s katerih pomočjo je organiziral pošiljanje propagandnega gradiva na Hrvatsko. Ko je Pavelič l. 1929. zapustil Jugoslavijo, se je najprej obrnil na generala Sarkotića in Perčevića na Dunaju. Perčević je nato postal glavna oseba Paveličevega centra na Dunaju. Bil je v stalnih pismenih stikih z ustaši v Italiji.

Ko so okupatorji vdrlj v Jugoslavijo, se je ponudil gestapu v Berlinu, ki ga je 15. avgusta 1941 poslal v Zagreb, kjer sta ga Pavelič in Kvaternik navdušeno sprejela. Pavelič ga je imenoval za predstojnika poglavnikovega vojaškega urada, nato pa za predstojnika urada za odlikovanja. Kot predstojnik vojaškega urada je sodeloval pri najtežjih vojnih zločinih, pri obsodbah številnih rodoljubov na smrt.

Nacistični svetovalec Paveličeve vlade

Obtoženi Siegfried Kasche je bil vodilna osebnost nacionalsocialistične partije. Na podlagi prejšnjih Hitlerjevih odlokov o preselitvi Slovencev iz tistega dela Slovenije, ki so ga Nemci že okupirali, je sklical konferenco v nemškem poslanstvu v Zagrebu, kjer so sklenili, da je treba preseliti Slovence in Srbe.

Sredi l. 1941. je zahteval od Paveliča ustanovitev prostovoljske legije za boj proti Rdeči armadi. Ta legija je postala na vzhodni fronti slavna zaradi svojih zločinov. V začetku leta 1943. je dosegel pri Paveliču, da se je formalna SS handžar-divizija, ki je po vojaškem izvežbanju v Nemčiji sodelovala v boju zoper NOV. Nemški narodnostni skupini, t. j. skupini volunov in vojnih zločincev v NDH, je zagotovil tak položaj, da bi s svojo organizacijo lahko politično, gospodarsko in vojaško zaslužila naše narode. Pozneje so iz te organizacije zrastle tudi vojaške formacije.

Kasche je dosledno izvajal politiko podpiranja sovništvenega sovraštva zaradi iztrebljenja naših narodov.

Krat Nemci vmešavali v hrvatsko politiko?

Zmeden je odgovoril obtoženci: — Tako daleč nisem mislil.

Na predsednikovo vprašanje, kako je sprejel novico o beograbskem udaru, naperjenem proti pristopitvi Jugoslavije k trojne-mu paktu, pravi obtoženci, da je pričakoval izbruh vojne. Misli je, da se blizu časa, ko bo njegov cilj uresničen. Govorec o svojih takratnih odnosih z Mačkom, je izjavil:

— Maček je sedel na dveh stolih. Na eni strani je imel generala Simovića, na drugi pa Nemce.

— Ali ste mnenja, da je Maček taktiziral na eni strani s Simovičem, na drugi stran pa z Nemci? Ali imate za to dokaz?

Kvaternik: Wesemayer, ki je bil odposlanec ministra Ribentropa, mi je takoj od začetka rekel: »Nemci zaupajo samo Mačku, to bi lahko storili samo Maček.« Nemški agenti so mnogo bolj cenili Mačka, Wesemayer pa mi je rekel, da je Pavelič duševno bolan. (Smeh v dvorani.)

V tistem času je Kvaternik konferiral z eksponenti Mačkove HSS, za katere pravi, da jih je imel za svoje ljudi.

Predsednik: Ali vam je znano, da je bil takrat Maček v stikih z Wesemayerjem?

— Po razgovoru z Mačkom mi je Wesemayer rekel, da zaupa Mačku in da je Maček clovek, ki lahko vse napravi. To je ponovil najmanj 4 do 5 krat.

Na nekem skupnem obisku pri Mačku je prišel do prepričanja, da se Wesemayer in Maček že od prej dobro poznata.

Na predvečer nemškega napada na Jugoslavijo je obtoženci poslal v Nemčijo Krena z naročilom, naj po radiu objavi, da Hrvatje niso sovražno razpoloženi proti Nemcem.

Na vprašanje tožilca, kako je mogel kaj takega sporočiti, pravi obtoženci, da je govoril o tem z velikim številom zastopnikov.

— Cigavi zastopniki so bili to?

— Mačkovi.

— Ali je hrvatski narod vedel za vaše tajne sestanke z nemškimi vojuni?

— Ne.

— Ali bi narod odobraval zveze z Wesemayerjem in drugimi vojuni?

— Mislim, da ne.

Javni tožilec: Ali ste bili v tem trenutku v službi Nemcev?

Obtoženci: Ne.

Predsednik: Ustaši se morajo torej zahvaliti Mačkovi podpori. Ta podpora je največ pripomogla k temu, da se je njihova oblast obdržala?

— Nedvomno, to je res, je potrdil Kvaternik.

Obtoženci je pripovedoval nato, kako je prevzel meščansko zaščito, ki jo je bil ustanovil Maček.

Na vprašanje tožilca, kaj je takrat delal Maček, je odgovoril:

Fizkulturalni nastop mladine vseh ljubljanskih šol bo v nedeljo 1. junija ob 16. na Stadionu, Tyrševa cesta.

Vabimo k udeležbi. — Vstop prost.

Prosvetni oddelek Mestnega ljudskega odbora.

— Protestiral ni niti z eno besedo. To pomeni, da je bil zadovoljen. Maček je delal tudi na to, da bi podprl ustanovitev hrvatske države.

— Komu je bila v korist Mačkova aktivnost?

— Nemcem, kakor tudi moja.

Nato je zaslišal predsednik obtožencu o zaščiti, ki so jo ustaši uporabljali v Zagrebu kot policijo, na terenu pa za zavarovanje cest in železnic.

Pod težo vprašanja javnega tožilca, kdo je odgovoren za klanje v vasi Gudovcu pri Bjelevaru in klanje v Bosni, je odgovoril Kvaternik:

— Prav za prav jaz, ki sem proglasil NDH.

Predsednik je nato prebral izjavo Rudolfa Lukanca, iz katere se vidi, da je obtoženci ustanovil domobranstvo po navodilih Nemcev, od kate-

rih je po lastnem priznanju dobil opremo najprej za 30.000, nato pa za 100.000 ljudi.

Na vprašanje javnega tožilca, ali bi bil mogel ustanoviti kakršno koli vojaško formacijo brez dovoljenja Nemcev ali Italijanov in ali bi se ta vojska lahko borila proti njim, je odgovoril obtoženci negativno. Priznal je, da se je domobranstvo borilo zoper narodnoosvobodilno vojsko.

O zasedbi meje na Drini pravi obtoženci, da so v začetku poslali tja dva domobranska polka, ki sta bila pozneje poslana nazaj. Nato so poslali tja Francetičovo črno legijo, ki je zakrivila neštete zločine. Obtoženci trdi, da je proti temu protestiral in zahteval preiskavo, zaradi česar je prišel baže v nemlost.

Razprava se je davi nadaljevala.

Izdajaisko početje dr. Vladka Mačka

Od našega posebnega dopisnika

Zagreb, 30. maja

Zagrebška sodna razprava pred Vrhovnim sodiščem LR Hrvatske proti bivšemu Paveličevemu vojskovodji in ustaškemu izdajalcem je že ob zaslišanju prvega obtoženca Slavka Kvaternika razkrila vso podlo in zločinsko izdajaisko vlogo, ki jo je igral dr. Vladimir Maček s svojo kliko, ko se je po smrti Stjepana Radica polastila vodstva Hrvatske seljačke stranke. Izpovedi, ki jih je podal obtoženi Kvaternik pred sodiščem, so do kraja razkrile »velikega demokrat« dr. Mačka kot najpoznanejšega hlapca Hitlerja in Mussolinija ter kot tipičnega zastopnika tiste politične klike stare Jugoslavije, ki se je z najpodojše zlorabo ljudskega zaupanja povzpela na vodilna mesta in kupčevala z usodo jugoslovanskih narodov. Kvaternik, ki je bil dolga leta najozjii sodelavec dr. Mačka, je s svojimi izpovedbami pred vsem svetom razkrinkal tisto izdajaisko kliko, ki se danes z dr. Mačkom na čelu skuša varati nepoučeno svetovno javnost in rovarji v službi najbolj mračne reakcije proti lastnemu narodu in lastni domovini. Zagrebška sodna razprava ima zaradi tega mednarodni pomen in bo nedvomno pripomogla, da bo zunanji svet spoznal pravo vlogo, ki jo se danes igra Mačkova izdajaiska klika. Kvaternik je odkrito priznal, da je bila NDH popolnoma nemogoča, če ji ne bi že od vsega začetka podpiral dr. Maček z vsem svojim političnim vplivom, in je izpovedal, da se ustaši ne bi mogli držati na Hrvatskem niti eno uro, če ne bi imeli vse zaslombe dr. Mačka. Ko je bil dr. Maček podpredsednik beograbske jugoslovanske vlade, se je že skrivaj po svojih agentih pogajal z Mussolinijem, Hitlerjem in Paveličem ter z ustanovitvijo tako ime-

novane Seljačke zaščite pripravil tla za prihod ustašev. Seljačka zaščita je bila glavna zaslonba Paveliča, ki je imel nekaj pristajev v Zagrebu, drugod po Hrvatskem pa nikjer nikogar. Neizpodbitno je, da je prav za prav tvorec NDH dr. Maček, vendar pa je dr. Maček igral svojo izdajaisko vlogo skrivaj, dočim je bil Pavelič nekaj izvršilni organ.

Ko pa je dr. Maček spoznal, da bo fašizem vojno izgubil, je zaigral na drugo karto. Skrivaj se je pogajal z Nemci ter jim dokazoval, da Pavelič nima nobene zaslombe za hrvatskem narodu in da more edino HSS sestaviti vlado, ki bi odvrgla hrvatsko ljudstvo od narodno osvobodilnega gibanja ter ga vključila v fašistični aparat. Obtoženi Kvaternik je zatrjeval, da je bilo to samo namerno varanje Nemcev in da je osebno prepričan, da je imel dr. Maček dogovor z Angležji, da bi v primernem trenutku, ko bi bila Nemčija že na tleh, preskočil iz fašističnega v zapadno demokratiški tabor in se udinjal Angležem. Njegov namen je bil, ohraniti za vsako ceno NDH, v kateri bi bil pod zaščito Angležev in Vatikana on gospodar. Prav zaradi tega je tudi na vso moč podpiral borbo ustašev proti narodno osvobodilnemu gibanju in varal hrvatsko ljudstvo, češ da so v njem samo komunisti. Pri tem ga je zvesto podpirala tudi visoka duhovščina z nadškofom Stepincom na čelu.

Tudi ostale izpovedi o dogodkih v NDH ter o hlapčevanju italijanskim in nemškim fašistom osvetljuje pravo vlogo dr. Mačka in dokazuje, da je tudi se danes v službi iste mednarodne reakcije, ki zasleduje enake cilje, namreč boj proti resnični ljudski demokraciji in za obnovo kapitalističnega režima.

Odelek za finance OLO Ljubljana - okolica je napovedal tekmovanje

Na konferenci pomočnikov poverjenikov za finance in referentov iz okrajev bivšega ljubljanskega okrožja in mesta Ljubljane, ki je bila v soboto in nedeljo 24. in 25. maja pri ministrstvu za finance LRS, so razpravljali predvsem o načinu in izvedbi pravilne odmere davka na dohodek za leto 1946. Od pravočasnosti in pravilnosti tega dela je odvisna izpolnitev proračuna, ki je eden izmed pogojev za izvedbo gospodarskega plana.

Kako je treba izvršiti tako odmero da bodo zagotovljena finančna sredstva in obenem izvedena v praksi vsa načela naše davčne politike, je izraženo v načrtu za tekmovanje, ki ga je napovedal odelek za finance okraja Ljubljana - okolica vsem finančnim odsekom bivšega ljubljanskega okrožja in

finančnemu odseku mesta Ljubljane v naslednjih točkah:

1. kateri okraj bo najprej izvršil odmero dohodnine za leto 1946;
2. kateri okraj se bo pri odmeri najbolj približal oni višini davka, ki

